

I zerska konferencja poświęcona zanieczyszczeniu światłem

„Góry Izerskie – daleka północ i gwiazdy w zasięgu nogi” czyli co łączy ciemność, gwiazdy, przyrodę i turystów

Świeradów Zdrój
21 marca 2009

organizatorzy:

**Leśny Kompleks Promocyjny „Sudety Zachodnie”
Nadleśnictwo Świeradów**

oraz

Instytut Astronomiczny Uniwersytetu Wrocławskiego

Miejsce konferencji:

**Koordynacyjnym Centrum Edukacji i Promocji Przyrodniczo-Leśnej w Nadleśnictwie Świeradów,
ul. 11-go Listopada 1, Świeradów Zdrój.**

Termin:

21 marca 2009

Rozpoczęcie:

godzina 11:00

wprowadzenie

Leśny Kompleks Promocyjny „Sudety Zachodnie” powstał na bazie największej kłęski ekologicznej w ekosystemach leśnych. Dzisiaj to wielkie bezkresne przestrzenie, tajemnicza historia, bezdroża, miejsca mroczne, smutne i przynębiające, a jednocześnie przepiękne krajobrazy i wyjątkowe skarby przyrodnicze.

Obszar wnętrza Gór Izerskich to nie tylko unikatowy świat przyrody na tej szerokości geograficznej, ale także wspaniałe nocne niebo ozdobione wstęgą Drogi Mlecznej. Taki widok jest niedostępny dla ponad 50% mieszkańców Unii Europejskiej dotkniętych problemem zanieczyszczenia światłem. Jednak problem ten nie ogranicza się tylko do tego, że nie możemy na co dzień oglądać nieba z tysiącem gwiazd. Jego skutki ujawniają się niestety w wielu innych dziedzinach życia.

Zainteresowanie problemem zanieczyszczenia światłem na świecie gwałtownie wzrosło w ostatnich latach. Jednym z przejawów działań mających na celu ochronę przed zanieczyszczeniem światłem jest tworzenie tzw. parków ciemnego nieba. Parki takie nie tylko pozwalają na ochronę najciemniejszych nocą miejsc na świecie, ale pełnią ważną rolę edukacyjną, pomagając uświadamiać społeczeństwu jak poważnym problemem jest zanieczyszczenie światłem. Parki ciemnego nieba to także wspaniała atrakcja turystyczna - miejsca, gdzie każdy może zachwycić się nocnym niebem.

Góry Izerskie mają wszystko, aby stać się takim parkiem ciemnego nieba, miejscem unikalnym w skali kraju i Europy. Mamy szansę, aby połączyć tu przyjemny, aktywny odpoczynek w otoczeniu wspaniałej przyrody Gór Izerskich z poznawaniem fascynującego Wszechświata pod rozgwieżdżonym izerskim niebem.

program konferencji

1. Rozpoczęcie

11:00 – 11:15 przywitanie gości i słowo wstępne [Nadleśniczy Wiesław Krzewina]

2. Ciemna Strona Światła

(zanieczyszczenie światłem - czym jest, komu szkodzi) [sesję prowadzi Grzegorz Żakowicz]

11:15 – 11:40 Zanieczyszczenie światłem - ciemna strona światła [Sylwester Kołomański]

11:40 – 12:00 Zanieczyszczenie światłem w oczach kierowcy [Tomasz Mrozek]

12:00 – 12:20 Melatonina istnieje po zmroku [Michał Kozicki]

12:20 – 12:40 Siódma zmora cywilizacji, czyli o tym, że nie zawsze światło jest dobre [Agnieszka Wierzbicka]

12:40 – 12:55 przerwa kawowa

3. Jasna Strona Ciemności

(jak minimalizuje się zanieczyszczenie światłem i chroni ciemność) [sesję prowadzi Tomasz Mrozek]

12:55 – 13:25 Ochrona ciemnego nieba w Europie i na świecie [Julia Romanowska, Tomasz Wierchowski]

13:25 – 13:45 Ochrona ciemnego nieba na wybranych przykładach z Polski - Żywiec i Palowice

[Piotr Nawalkowski]

13:45 – 14:10 Zanieczyszczenie światłem w Republice Czeskiej - sytuacja prawna i doświadczenia

[Pavel Suchan]

14:10 – 14:35 Oświetlenie publiczne [Jaroslav Kott]

14:35 – 14:50 Izerski Park Ciemnego Nieba [Sylwester Kołomański]

14:50 – 15:05 przerwa kawowa

4. Astroturystyka

(czyli w kosmos z plecakiem) [sesję prowadzi Sylwester Kołomański]

15:05 – 15:20 Astrofotografia w Jizerce i okolicy [Martin Gembec]

15:20 – 15:40 Szkolne Warsztaty Astronomiczne [Grzegorz Żakowicz]

15:40 – 16:00 Projekty Izerskie [Tomasz Mrozek]

16:00 – 16:15 Izery Trzech Żywiołów [Zbigniew Kamiński]

5. Zakończenie

16:15 – 16:30 Podsumowanie i dyskusja

16:40 obiad konferencyjny

streszczenia prezentacji

Zanieczyszczenie światłem – ciemna strona światła [Sylwester Kołomański, Instytut Astronomiczny UWŕ]

Światło elektryczne jest symbolem postępu. Bez wątplenia jest ono bardzo przydatnym na co dzień wynalazkiem. Jednak światło to ma też swoją ciemną stronę zwaną zanieczyszczeniem światłem. Negatywne skutki tego zjawiska przejawiają się w wielu dziedzinach życia.

Zanieczyszczenie światłem w oczach kierowcy [Tomasz Mrozek, Instytut Astronomiczny UWŕ]

Źle zaprojektowane oświetlenie uliczne jest marnotrawstwem, uciążliwością, ale może też być zagrożeniem. Dotyczy to szczególnie osób, które z dużą prędkością przemieszczają się w niejednorodnie i zbyt kontrastowo oświetlonej przestrzeni, a więc kierowców. Kierowca, który wyjeżdża z nieoświetlonej strefy i jest rażony silnym strumieniem światła z lamp ulicznych może stanowić duże zagrożenie dla pieszych i innych kierowców.

Melatonina istnieje po zmroku [Michał Kozicki]

Aktywność melatoniny ogranicza się praktycznie tylko do godzin nocnych. Wydzielanie się tego hormonu przez szyszynkę może zostać zahamowane do 30 procent normy już po około 45 minutach przebywania w nienaturalnie jasnym otoczeniu w godzinach nocnych.

Siódma zmora cywilizacji, czyli o tym, że nie zawsze światło jest dobre [Agnieszka Wierzbicka, Regionalne Centrum Edukacji Ekologicznej w Lubaniu]

W nocy im jaśniej, tym gorzej. W pokoju, w którym śpimy my czy nasze dzieci, powinno być ciemno. „Sztuczny dzień” w nocy to również problem życiowy dla zwierząt. Nawet roślinom potrzebna jest ciemność.

Ochrona ciemnego nieba w Europie i na świecie [Julia Romanowska, Tomasz Wierchowski, Stowarzyszenie Polaris]

Przedstawionych zostanie szereg przykładów i inicjatyw jakie początkowo narodziły się głównie w Stanach Zjednoczonych i Kanadzie, a później przeniesione zostały na grunt europejski. W prezentacji pojawią się też informacje z ostatnich dwóch konferencji 'European Symposium for the Protection of the Night Sky', w których uczestniczyła Julia Romanowska. Wiele z tych informacji pochodzi z niepublikowanych jeszcze źródeł, bezpośrednio od autorów - działaczy na rzecz ciemnego nieba.

Ochrona ciemnego nieba na wybranych przykładach z Polski - Żywiecczyzna i Palowice [Piotr Nawalkowski, Stowarzyszenie Polaris]

Lokalna Grupa Działania Żywiecki Raj z Żywca oraz Stowarzyszenie POLARIS - OPP z Sopotni Wielkiej, to inicjatorzy pierwszych, konkretnych działań w zakresie ochrony ciemnego nieba w Polsce, osadzonych na gruncie unijnych środków i aktywności samorządowej. Prezentacja skupia się głównie na inicjatywach podjętych jak dotychczas w dwóch obszarach: miejscowości Sopotnia Wielka oraz Palowice koło Rybnika.

Zanieczyszczenie światłem w Republice Czeskiej [Pavel Suchan, Instytut Astronomiczny Akademii Nauk Republiki Czeskiej]

Jak wygląda ochrona przed zanieczyszczeniem światłem w Republice Czeskiej? Na wykładzie dowiemy się, jaki jest stan prawnym i doświadczenia w tym temacie oraz jak popularyzuje się wiedzę o tym zanieczyszczeniu u naszych południowych sąsiadów.

Oświetlenie publiczne [Jaroslav Kott, firma Helios i Občanské sdružení Světlo pro Hradec]

Oświetlenie uliczne – jakich zasad powinniśmy przestrzegać przy jego projektowaniu i użytkowaniu, aby je wykorzystać optymalnie i rozsądnie.

Izerski Park Ciemnego Nieba [Sylwester Kołomański, Instytut Astronomiczny UWŕ]

Obszar wnętrza Gór Izerskich to nie tylko unikatowy świat przyrody na tej szerokości geograficznej, ale także wspaniałe nocne niebo. Góry te mają wszystko, aby stać się parkiem ciemnego nieba, miejscem unikalnym w skali kraju i Europy. Możemy połączyć tu aktywny odpoczynek w otoczeniu wspaniałej przyrody Gór Izerskich z poznawaniem fascynującego Wszechświata pod rozgwieżdżonym izerskim niebem.

Astrofotografia w Jizerce i okolicy [Martin Gembec, Astronomický klub Jablonec nad Nisou]

Góry Izerskie to doskonałe miejsce do uprawiania astrofotografii. Na wykładzie zobaczymy przykładowe zdjęcia nocnego nieba z Jizerki i okolic, w tym zdjęcia wykonane 'kamerą całego nieba' i zdjęcia obiektów mgławicowych.

Szkolne Warsztaty Astronomiczne [Grzegorz Żakowicz, XVII LO Wrocław]

Szkolne Warsztaty Astronomiczne to nietypowy sposób na popularyzację astronomii wśród młodzieży. Dwa razy w roku licealiści z różnych szkół przyjeżdżają do Stacji Turystycznej Orle, aby pod izerskim niebem poznawać tajemnice Wszechświata.

Projekty Izerskie [Tomasz Mrozek, Instytut Astronomiczny UWŕ]

Góry Izerskie, z racji osiąganych wysokości i ciemnego nocnego nieba, są „bliżej gwiazd”. W związku z tym od kilku lat przyciągają do siebie amatorów astronomii. Są także miejscem, które chętnie odwiedzają turyści. Do jednych i drugich kierowane są Projekty Izerskie, które w zamierzeniu mają połączyć turystykę ze zdobywaniem podstawowych informacji o otaczającym nas Kosmosie.

Izery Trzech Żywiołów [Zbigniew Kamiński, Nadleśnictwo Świeradów]

Ogródek dydaktyczny "Izery Trzech Żywiołów" to namiastka unikatowych torfowisk izerskich. Ale to nie wszystko. Na terenie tego ogródka powstanie niewielkie obserwatorium astronomiczne, umożliwiające obserwowanie nieba wszystkim zainteresowanym osobom.

ciemność, gwiazdy i turyści w Górach Izerskich:

Izerski Park Ciemnego Nieba:

www.astro.uni.wroc.pl/projekty_izerskie/ciemnosc/iooc/index_pl.html

Projekty Izerskie:

www.astro.uni.wroc.pl/projekty_izerskie

Szkolne Warsztaty Astronomiczne:

www.swa.zs-6.com

Ogólnopolskie Spotkania Astronomiczne:

osa.teleskopy.net

organizacje współpracujące przy tworzeniu Izerskiego Parku Ciemnego Nieba

Leśny Kompleks Promocyjny „Sudety Zachodnie”

www.lkpsudety.eu

Instytut Astronomiczny Uniwersytetu Wrocławskiego

www.astro.uni.wroc.pl

Instytut Astronomiczny Akademii Nauk Republiki Czeskiej

www.asu.cas.cz

Obszar Krajobrazu Chronionego „Jizerské hory”

www.jizerskehory.ochranaprirody.cz

(wybrane) organizacje działające na rzecz ochrony ciemnego nieba

Program „Ciemne Niebo” prowadzony przez Stowarzyszenie Polaris - OPP

www.ciemneniebo.pl

Międzynarodowe Stowarzyszenie Ciemnego Nieba (International Dark-Sky Association)

www.darksky.org

więcej astronomii w roku 2009:

Międzynarodowy Rok Astronomii 2009:

www.astronomy2009.org [wersja angielska]

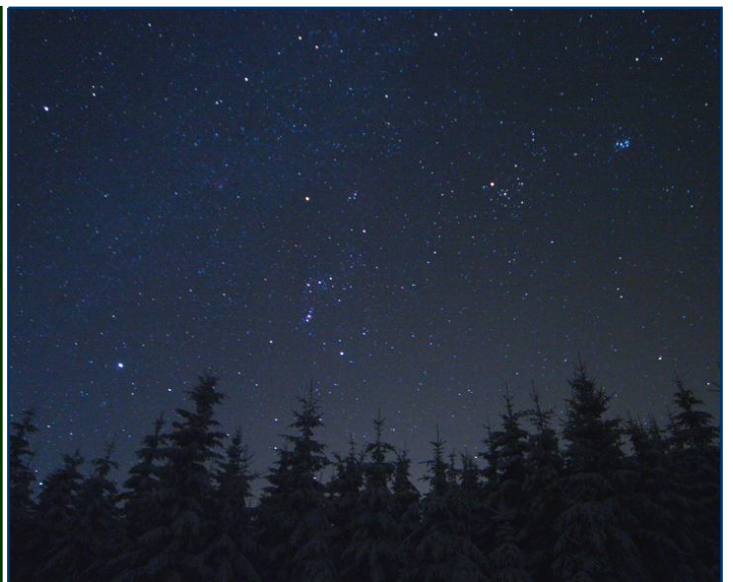
www.astronomia2009.pl [wersja polska]

www.astronomie2009.cz [wersja czeska]

Góry Izerskie z Kosmosu (meandry Izery)

Źródło: www.mapy.cz

Kosmos z Gór Izerskich (nocne niebo z Jizerki)

Autor: Jan Špulák